

TBV ledenbrief LVO juni 2014.

Reactie op brief van staatssecretaris dd 23 mei 2014 over

Uitwerking maatregelen leerlingendaling in het primair en voortgezet onderwijs

Geconstateerd wordt dat door de ontgroening steeds minder kinderen het onderwijs bezoeken. Goed en bereikbaar onderwijs wordt daardoor een steeds grotere uitdaging. Het gevolg van de ontgroening is steeds meer kleine scholen waardoor leerkrachten alle zeilen moeten bijzetten om de kwaliteit van het onderwijs overeind te houden. Maar ook het voortgezet onderwijs krijgt met ontgroening te maken.

Schoolbesturen moeten nu zelf aan de slag om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Dat vereist maatwerk en het moet mogelijk blijven om kleine scholen open te houden. Vandaar dat er geen hogere opheffingsnorm komt. Omdat lokale schoolbesturen niet alleen kunnen oplossen is gekozen voor een regionale aanpak. Schoolbesturen moeten elkaar helpen en ondersteunen.

Om schoolbesturen tegemoet te komen wordt een aantal belemmeringen in wet en regelgeving opgeheven. Zo wordt het makkelijker om samenwerkingsscholen te stichten. Echter een samenwerkingsschool kan nooit een openbare school zijn. De fusietoets biedt nu nog onvoldoende ruimte om in gebieden met leerlingendaling het onderwijsaanbod voldoende in stand te houden. Het verplaatsen en veranderen van richting wordt makkelijker en het wordt mogelijk om andere samenwerkingsvormen te zoeken. Om fusies of samenwerking te bevorderen komen er financiële prikkels. Dat betekent dat bij fusies de nieuwe school nog een tijdje de vergoeding van beide scholen krijgt.

De PO Raad is gematigd tevreden over de resultaten omdat ze nog niet alle problemen van de leerlingendaling oplossen. Het is zeer de vraag of de voorgestelde maatregelen de sector Primair Onderwijs voldoende ruimte bieden om de problematiek - die het gevolg is van de Krimp - het hoofd te bieden. De VNG is vooral tevreden over het niet verhogen van de opheffingsnorm. Hierdoor kunnen ook scholen in gebieden met weinig leerlingen in stand blijven.

De onderwijsraad stak in op een opheffingsnorm van 100 leerlingen en wilde dat bereiken door de kleine scholentoeslag af te bouwen. De LVO betreurt het dat dit uitgangspunt uiteindelijk niet is overgenomen.

Het primaat van de samenwerking ligt vooral bij de scholen (schoolbesturen). De maatregelen van de staatssecretaris zijn er vooral op gericht om de schoolbesturen hun verantwoording te laten nakomen. Dat kan door onderlinge samenwerking en door samen met gemeenten, ouders en personeel, op regionaal niveau maatwerk te bieden.

In krimpgebieden zijn schoolbesturen verplicht deel te nemen aan regionaal overleg over een toekomstbestendig en kwalitatief goed onderwijsaanbod. In de wet wordt daartoe een Op Overeenstemming Gericht Overleg opgenomen. Vanwege de relatie met leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting dienen gemeenten betrokken te worden bij het meerjarenplan voor een toekomstbestendig onderwijsaanbod. Bovendien kunnen gemeenten de verbinding leggen met de planning en ontwikkeling van het bredere voorzieningenaanbod in hun gemeente. Het integraal huisvestingsplan kan daarbij een goed instrument zijn. De LVO vindt dat de rol van de gemeenten vrij minimaal is. Het is jammer dat de staatssecretaris nu nog moet overleggen met de VNG over de rol van de gemeenten (mosterd na de maaltijd?).

De Grondwet gebiedt de gemeente zorg te dragen voor voldoende openbaar algemeen vormend lager onderwijs in een genoegzaam aantal scholen. Echter geeft de Grondwet geen mogelijkheden om samenwerkingsscholen onder openbaar bestuur te plaatsen. Dit is een aandachtspunt omdat de

gemeente de greep kwijt raakt op het openbaar onderwijs en zo haar zorgplicht onvoldoende kan vervullen. Wel blijft de gemeente de mogelijkheid houden om in te grijpen als het openbaar onderwijs wanbestuur voert maar dat staat in feite buiten de mogelijkheden om dan niet een samenwerkingschool te vormen.